https://nrat.ukrintei.ua/naukovi-zhurnaly-mayut-zabezpechyty-vidkrytist-doslidnyczkyh-danyh-do-opublikuvannya-statej/

НАУКОВІ ЖУРНАЛИ МАЮТЬ ЗАБЕЗПЕЧИТИ ВІДКРИТІСТЬ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ДАНИХ ДО ОПУБЛІКУВАННЯ СТАТЕЙ

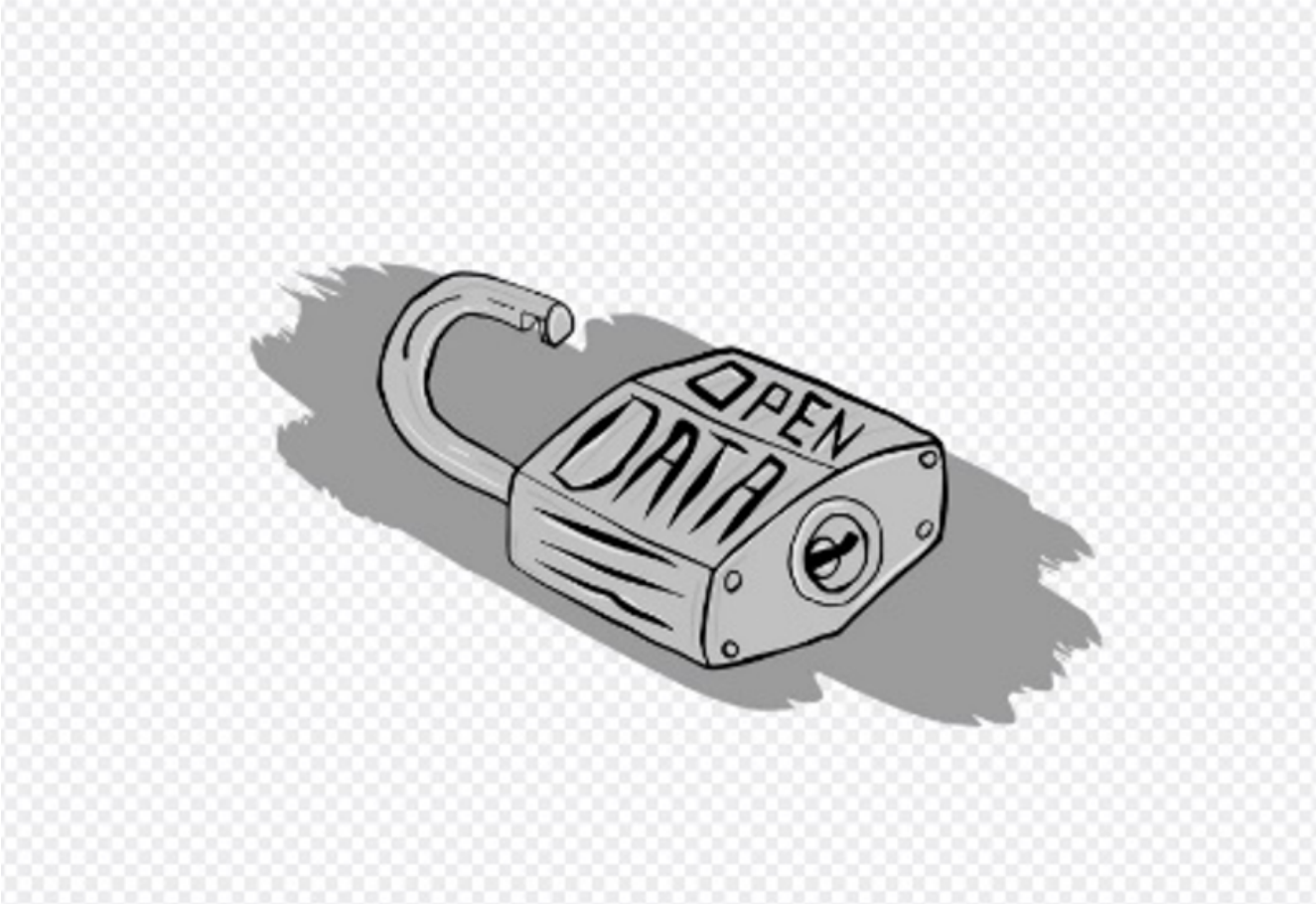

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Джека Гроува «Науковим журналам радять посилити контроль за виконанням правил обміну даними».

У ній розглядаються причини низької ефективності політик відкритого поширення дослідницьких даних та пояснюється, чому формальні вимоги без належного контролю не забезпечують прозорості й відтворюваності наукових результатів. Попри те, що дедалі більше наукових журналів вимагають від авторів робити вихідні дані досліджень доступними, фактичне виконання цих вимог залишається низьким. На це звертає увагу група дослідників з Канади та Швеції які стверджують, що слабкий контроль за дотриманням політик відкритості призвів до формування «кризи прозорості» в академічному світі. Більшість журналів декларують політики обміну даними, однак їх виконання майже не перевіряється. Як наслідок, значна частина наборів даних залишається недоступною для незалежної перевірки. Аналіз 7750 біомедичних статей, опублікованих у 2015–2020

роках, показав, що лише 9 % авторів пообіцяли зробити всі дані відкритими, а виконали це зобов'язання лише 3 %. Журнали майже не публікують інформацію про те, як саме контролюють виконання власних вимог щодо відкритості даних, що негативно позначається на дослідницькій доброчесності як окремих публікацій, так і наукових видань в цілому. Однією з причин такого стану є нечіткість формулювання політик відкритості, які допускають різне тлумачення. Для підвищення ефективності контролю слід використовувати однозначні вимоги, зокрема – міжнародні стандарти CONSORT, працювати зі стандартизованими контрольними списками замість загальних декларацій про відкритість. Не слід покладатись на практики, за яких журнали дозволяють авторам обмежуватися формулюванням «дані будуть надані за запитом», оскільки це не забезпечує реального доступу до інформації (фактично більшість подібних запитів залишається без відповіді). Журнали мають перевіряти доступність вихідних даних ще до прийняття статті до публікації та контролювати виконання цієї вимоги. Загалом відсутність відкритих даних призводить до неповних узагальнень доказів, дублювання досліджень, неефективного використання державних ресурсів і ухвалення клінічних рішень на основі неповної доказової бази. Проблему неможливо розв'язати окремими ініціативами окремих журналів або добровільним дотриманням рекомендацій. Хоча деякі видання (The BMJ, PLOS Medicine) запровадили обов'язкові вимоги щодо відкритого поширення даних і програмного коду, масштабні зміни потребуватимуть більш рішучих кроків з боку великих міжнародних видавничих груп. Системний контроль за виконанням політик відкритості може стати важливою умовою підвищення прозорості, перевірюваності та надійності сучасних наукових досліджень.

Детальніше:
https://www.timeshighereducation.com/news/tackle-weak-enforcement-data-sharing-rules-journals-told

Фото: pixabay.com

#НРАТ_Усі_новини #НРАТ_TimesHigherEducation #НРАТ_АкадемДоброчесність #НРАТ_ВідкритаНаука #НРАТ_ВідкритіДані #НРАТ_Науковцям_новини #НРАТ_Освітянам_новини #НРАТ_НауковіВидання_новини

2026-07-15

Інформація з офіційного вебпорталу Національного репозитарію академічних текстів